

Vyhodnocení a shrnutí celkového přínosu programu na lokalitu, dle závěrečného posouzení naplňování kritérií sociálního začleňování daného programu

Poradenský program v Liberci byl zvolen z důvodu, že dlouhodobá nezaměstnanost bylo poslední komplexní téma, které v rámci území nebylo důkladně diskutováno. Se zástupci města Liberec panovala shoda na prioritě nastavování systému prostupného zaměstnávání v území. Během PP č. 8 však z rozpočtu města nebyly vyčleněny finanční prostředky pro tuto oblast. Za město s Agenturou pro sociální začleňování spolupracoval manažer sociálního začleňování na částečný úvazek, který pro město řeší i jiné oblasti zájmu. Délka poradenského programu se pro řešení komplexních problémů jeví na základě získané zkušenosti krátká a v budoucnu je pro plnění náročných cílů třeba i větších personálních kapacit a finančních zdrojů. Nicméně i přes tyto překážky se podařilo navázat na předchozí činnosti Agentury sociálního začleňování v tématu podpory zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti zranitelných cílových skupin.

Dle cílů, které si obec stanovila s Agenturou během jednání pracovní skupiny, která sloužila jako poradenský orgán náměstkyně primátora pro sociální záležitosti, došlo k většímu zapojení náměstkyně do tématu zaměstnanosti. Postupně se našly způsoby, jak aktivizovat místní lokální platformu zaměstnanosti. Krátká délka poradenského programu však umožnila především nastavení možného směru dalšího rozvoje v každé oblasti zvolených cílů. A ty, přestože byly formálně naplněny, vyžadují větší míru ponoru a rozpracování témat v následujícím období.

Co se podařilo nastartovat:

- Vznikla stálá poradenská skupina pro náměstkyni primátora pro sociální záležitosti města Liberec
- Byly položeny základy k budování širší platformy zaměstnanosti (nebo možné budoucí lokální sítě zaměstnanosti). Tým Agentury pro sociální začleňování navázal na předchozí projekt a záměry pracovní skupiny, která byla ukončena z důvodů restrukturalizace PS pod Lokálním partnerstvím, kdy byli aktéři „přeskupeni“ do dvou stávajících PS (PSPI a PS zaměstnanost).
- Na PS ZAM II vznikl analytický podklad, který pomohl mapovat potřeby „platformy zaměstnanosti“ pro komunikaci se zástupci města Liberec, Úřadem práce a dalšími relevantními subjekty.
- Byl nastaven systém práce s informacemi, přenos informací směrem k hybatelům změny (Rada města, Zastupitelstvo města, Úřad práce, Liberecký kraj apod.), byly sledovány trendy, bariéry a byla vedena diskuse nad žádoucími změnami. Došlo k propojení expertů z PS náměstkyně primátora pro sociální oblast a pracovní skupiny Libereckého kraje pro rozvoj sociálního podnikání a podpory zaměstnanosti a zaměstnatelnosti CS obecně.

Tento materiál vznikl v rámci realizace projektu „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ r. č. projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

- Město se stalo součástí Platformy velkých měst (PVM), kde Agentura pro sociální začleňování zprostředkovává výměnu zkušeností. PVM se konala během PP 8 čtyřikrát, z toho jednou byla zaměřena výhradně na oblast zaměstnanosti. Další témata byla školená díky multidisciplinárnímu týmu expertů ASZ v rámci komplexní podpory zaměřené na klienta, protože pouze poskytnout práci nestačí.
- Proběhla výměnná stáž mezi zástupci obce Liberec a zástupci města Děčín, které řeší změnu financování APZ a jsou hybateli v daném tématu na českém pracovním trhu ve spolupráci s MPSV.
- Byli vytipováni klíčoví aktéři, kteří mohou pomoci s budováním širší platformy zaměstnanosti a rozvoje sociálního podnikání. Síť bude udržitelná i po skončení PP 8.
- Od září 2024 do března 2025 bude v návazné činnosti podpory SP podpořeno skrze mentorské programy díky Tessea (národní síť podpory SP) a RESP (*Projekt Rozvoj ekosystému sociálního podnikání při MPSV*).
- Vzniká výzkum mapující potenciál pro sociálně podnikatelské příležitosti v Libereckém kraji skrze synergické propojení činnosti města a Libereckého kraje a členů pracovních skupin.
- Podařilo se město Liberec propojit s nově vzniklým SPointem (při MPSV). Město Liberec získalo trvalý přístup k metodickému vedení, stážím a kontinuálnímu vzdělávání v následujícím období.
- Liberci byly předány příklady dobré praxe, které fungují v jiných městech a krajích. Například lokální síť zaměstnanosti v Brně, nebo příklady sociálního podnikání v Pardubickém a Královéhradeckém kraji.
- Město dostalo možnost se propojit s evropskými sítěmi pro sociální podnikání (např. ENSIE, Social Economy Europe) na mezinárodní konferenci *Trendy sociálního podnikání* v Praze v květnu 2024 a září 2024 (*Budoucnost sociálního podnikání*).
- Vzniká výzkum Agentury pro sociální začleňování s tématem *Mapování vhodných pracovních míst pro CS v příspěvkových organizacích města*.

Kontext poradenského programu

Poradenský program č. 8 byl zahájen v roce 2023, kdy proběhly významné změny ohledně financování Aktivní politiky zaměstnanosti (ponížení bylo 8,5 x oproti předchozímu roku). Zásadně byly kráceny finance na veřejně prospěšné práce, které často představují první stupeň dostupného zaměstnávání. Ponížení finanční se týkalo i dalších nástrojů APZ. Financování VPP bylo zastaveno Evropskou komisí v zaměstnaneckých projektech OPZ+. Očekávání partnerů v lokální síti zaměstnanosti od Agentury sociálního začleňování (MMR) byla v tom ohledu, že jim „Agentura“ pomůže v krizi hledat vhodné finanční zdroje spíše, nežli zaměření na rozvojové cíle samotného PP č. 8. Agentura vstoupila do období, které mělo krizový charakter, úřady práce nebyly dostatečně metodicky řízeny MPSV, v území chyběly informace. Byla to situace hodná práce zkušených krizových manažerů v situaci, se kterou se nikdo v týmu dosud nepotýkal. Nicméně krize posloužila k odbornému růstu týmu a získání jedinečného „knowhow“ ve střetu s realitou v lokalitě.

Tento materiál vznikl v rámci realizace projektu „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ r. č. projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

První měsíce projektu sloužily k vyjasnění záměrů ve městě Liberci, mapování potřeb partnerů (intenzivně zajišťoval lokální konzultant ASZ a manažer soc. začleňování města Liberec). Vzhledem k nejasnému národnímu rozpočtu, nedostatku metodických pokynů ze strany MPSV a GRŮP byli ve složité pozici i všichni experti poradenského programu. V období náročných měsíců se členové týmu Agentury stali průvodci, poradci členů pracovních skupin v oblasti zaměstnanosti. Všichni podporovali rozšiřování a vznik širší platformy zaměstnanosti.

Během trvání PP č. 8 vyvstala naléhavá potřeba se zamyslet nad radikální transformací poradenského programu Zaměstnanost, protože opírat se o financování APZ do budoucna není dostačující a je vysoce rizikové! Situaci nezachraňují ani krátkodobé a administrativně složité dotační tituly z OPZ+. Obce a neziskové organizace ve velkých obcích se nadále nebudou moci spoléhat na některé nástroje APZ, zejména VPP ve velkém rozsahu. Náměstkyně primátora pro sociální záležitosti podpořila PP č. 8 i tím, že se dvakrát sešla s Krajským úřadem práce, aby upozornila na potřebu využívání vhodných jiných nástrojů z APZ (např. SÚPM, rekvalifikace apod.)

Cílem další činnosti členů PS se mimo jiné stala také intenzivnější edukace o sociálním podnikání, odpovědném zadávání veřejných zakázek a hledání silnějšího spojence. Na Liberecko byla (na začátku PP č. 8 tento záměr nebyl znám) přenesena dobrá praxe z Pardubického a Královéhradeckého kraje díky náměstkovi hejtmana Libereckého kraje Z. Miklíkovi a členovi PS v PP č. 8, konkrétně R. Dražilovi. Došlo ke spolupráci členů PS v projektu RSSZ a členů PS podporující rozvoj SP Libereckém kraji. Poděkování za tento impuls a hlavní díl práce v podpoře místní sociální ekonomiky patří zmíněným hybatelům. Role PP. č. 8 byla doplňková. Agentura podporovala rozvoj sociální ekonomiky formou informování, propojování partnerů a zejména s novými partnery sdílela data ze svých analytických zpráv a výzkumů. Opírala se při tom k kvalitní tým expertů Výzkumného oddělení Agentury pro sociální začleňování.

Zaměření PP č. 8 mělo plnou podporu náměstkyně primátora pro sociální oblast, bohužel městu chyběly finanční zdroje pro místní neziskové organizace, které v krizové době či neschválení projektu z OPZ+ byly ohroženy nebo omezeny ve své činnosti. Toto se týkalo například Centra Kašpar, z.s., který musel krátit úvazky některých expertů či je propustit. Agentura pro sociální začleňování se snažila Centru Kašpar hledat vhodné dotační tituly, například z krajské úrovně. Centrum Kašpar, z.s., je pro město Liberec zásadní pro podporu, protože je ochoten napsat a implementovat Metodiku prostupného zaměstnávání a ujmout se koordinační role v rámci města. Spolek má dlouholetou tradici v auditování odpovědných zaměstnavatelů v místě a umí zprostředkovávat zaměstnání. Agentura ve spolupráci se zástupci města Liberec (v součinnosti s manažerem sociálního začleňování) hledala model sociálního podniku nebo formu sociální pracovní agentury. Bohužel model pracovní agentury zaměřené na zaměstnávání lidí se specifickými potřebami předpokládá dle legislativy vysoký finanční vstup při registraci. Centru bylo zprostředkováno setkání se zástupci MPSV na konferenci dne 12. září 2023 a také představen příklad dobré praxe z Rakouska. Centrum Kašpar, z.s., má vizi, záměr, ale bohužel zatím chybí finance.

Tento materiál vznikl v rámci realizace projektu „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ r. č. projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

Přestože město Liberec naplnilo cíle PP č. 8, které si stanovilo s partnery na lokálním partnerství, je zde další potenciál rozvoje, především užší spolupráce s Krajskou pobočkou Úřadu práce v Liberci. Liberec bude profitovat z toho, že Agentura pro sociální začleňování navázala užší spolupráci s Generálním ředitelstvím Úřadu práce. V roce 2024 bylo uzavřeno díky řediteli M. Šimáčkovi Memorandum o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování a GŘ ÚP v ČR. Ředitelem D. Křištofem byla pověřena nová koordinátorka pro intenzivnější metodickou podporu krajských úřadů práce, což by mohlo pomoci. Důležitá je i budoucí aktivizace Paktu zaměstnanosti členy platformy zaměstnanosti a zástupci města Liberec.

V červnu 2024 se podařilo přizvat na odbornou konferenci Libereckého kraje v aktivní roli zástupce Krajského úřadu práce v Liberci, kteří informovali o možnostech podpory CS. Akci obsahově připravil širší expertní tým ASZ: Potvrzuje se, že místní neziskové organizace potřebují intenzivnější podporu informační, síťovací a větší spolupráci ze strany úřadu práce. Rovněž místní Pakt zaměstnanosti si dosud nezvnil problémovou problematiku sociálního začleňování, vnímá ji spíše jako plýtvání veřejnými prostředky. Zástupci města Liberec získali příklady dobré praxe z „Paktů“ z jiných krajů. Na platformách a odborných akcích Agentura prováděla edukační činnost (PVM, konference, Fóra sociálního začleňování apod.).

Město Liberec i díky poradenskému programu získalo například v navržených kritériích kvality sociálního začleňování v tématu Zaměstnanost vhodný nástroj, dle kterého může postupovat v rozvíjení a intenzivnějším propracováváním jednotlivých témat. K dispozici je adresář členů pracovní skupiny, spolupracovníků při vznikající neformální lokální platformě zaměstnanosti, kdy mohou být k odborným stolům přizváni relevantní partneři. Do budoucna by si město Liberec nemělo nechat ujít využít potenciál Centra Kašpar,z.s., které má zkušenosti a zná moderní trendy personalistiky, mohlo být koordinátorem v „síti“. Může se stát hybatelem konceptu dostupného zaměstnávání ve městě Liberec a okolí a zároveň tím, kdo poskytne mentoringové a koučovací programy, které podporují osoby nově vstoupivší na otevřený trh práce.

PP č. 8 podporoval koncept dostupného zaměstnávání, zejména koordinaci a komunikaci se zapojenými subjekty. Tato část programu byla velice důležitá, protože tento cíl nejen dle zkušeností Agentury, ale i dle odborných poznatků a kvalifikovaných doporučení (Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí), je třeba neustále a systematicky aktivizovat. Výzkum *“Individuální práce s obtížně umístitelnými uchazeči o zaměstnání”* popisuje i zkušenost z poradenského programu: *“I v případě dobře identifikovaných potřeb individualizace služeb zaměstnanosti selhává, pokud na ně nelze adekvátně reagovat v důsledku nedostupnosti potřebných nástrojů APZ a/nebo nespolečné spolupráce s vnějšími subjekty.”* Poradenský program pomohl lepší komunikaci a koordinaci mezi jednotlivými členy PS a neformálně vznikající nové platformy zaměstnanosti v daném období. Město má potenciál, aby zde v budoucnu vznikla silná lokální síť zaměstnanosti po vzoru jiných velkých měst.

Příklad dobré praxe – Platforma velkých měst, odborné konference, výměnná stáž

Experti Agentury volili předání metodiky a znalostí ohledně prostupného zaměstnávání a budování lokálních sítí zaměstnanosti formou s ohledem na specifika vzdělávání dospělých, především sdílením příkladů dobré praxe. Tato forma byla zvolena s ohledem na různou mírou zkušeností. Šlo o edukaci partnerů projektu formou uspořádání Platformy velkých měst, kdy byli členové pracovní skupiny a zájemci edukováni formou sdílení zkušeností. Po absolvování PVM v tématu tvorby lokálních sítí zaměstnanosti mohli pokračovat na své úrovni jak nováčci, tak zkušení realizátoři zaměstnaneckých projektů z Liberce. Experti navázali na předchozí zkušenost, kdy Agentura spolupracovala s městem Brno při nastavování lokální sítě zaměstnanosti. Využili jsme přenosu dobré praxe a pozvali na PVM Kateřinu Gajdziokovou, která napřímo zprostředkovala zkušenost z práce s cílovou skupinou osob se specifickými potřebami a nastavováním lokální sítě zaměstnanosti. K. Gajdzioková je spoluautorkou metodiky v tomto tématu. Zástupci města Liberec a členové PS měli možnost si vyslechnout zkušenosti manažerů sociálního začleňování z Ostravy, Děčína.... Následně byli zájemci vybaveni potřebnými metodikami i doporučeními a doporučeními Práce v obci z předchozích období.